

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.04.1997, sp. zn. 2 Tzn 211/96, ECLI:CZ:NS:1997:2.TZN.211.1996.1

Číslo: 22/1998

Právní věta:

Neuložení souhrnného trestu, byť jsou splněny všechny podmínky uvedené v zákoně, samo o sobě neodůvodňuje závěr, že nesprávně uložený trest je ve zřejmém nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele nebo že uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu (§ 266 odst. 2 tr. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.04.1997

Spisová značka: 2 Tzn 211/96

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Stížnost pro porušení zákona

Předpisy: 140/1961 Sb. § 35 odst. 2 141/1961 Sb. § 266 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud České republiky zamítl stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 4 To 239/91.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 15. 7. 1991 sp. zn. 1 T 130/90 byl obviněný R. S. uznán vinným trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1, 2 tr. zák., neboť dne 23. 3. 1990 kolem 16.00 hod. v Karlových Varech ohrožoval M. P. v jejím bytě pistolí, přičemž spoluobviněný K. P. od ní vyžadoval vydání šperkovnice a cenných věcí, a když jim M. P. sdělila, že uvedené věci v bytě nemá, obviněný R. S., který se vydával za pracovníka kriminální služby, od ní vyžadoval souhlas k prohlídce bytu.

Při takto formulovaném výroku o vině uložil okresní soud obviněnému R. S. trest odnětí svobody v trvání čtyř let, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařadil do druhé nápravně výchovné skupiny. Týmž rozsudkem byl odsouzen i spoluobviněný K. P.

O odvoláních bývalého okresního prokurátora v Karlových Varech a obou obviněných proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 4 To 239/91, a to tak, že napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a znovu rozhodl tak, že oba spoluobviněné uznal vinnými, že výše popsaným jednáním spáchali trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Při takto zpřísněné právní kvalifikaci skutku uložil odvolací soud obviněnému R. S. za uvedený trestný čin podle téhož zákonného ustanovení trest odnětí svobody v trvání pěti a půl roku, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařadil do druhé nápravně výchovné skupiny. Obdobně byl rozsudek soudu prvního stupně v odvolacím řízení změněn i ohledně spoluobviněného K. P.

Proti té části citovaného rozsudku Krajského soudu v Plzni, jež se týká obviněného R. S., podal ministr spravedlnosti ČR ve prospěch obviněného dne 18. 12. 1996 stížnost pro porušení zákona.

Ministr spravedlnosti zaměřil svůj mimořádný opravný prostředek pouze do výroku o trestu týkajícího se obviněného R. S. Namítl, že soud si neopatřil všechny spisy o dřívějších odsouzeních tohoto obviněného, takže neměl dostatek potřebných podkladů k úvaze o trestu. Kdyby tak učinil, zjistil by, že obviněný R. S. byl rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 29. 11. 1990 sp. zn. 2 T 106/90, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 1. 1991 sp. zn. 3 To 171/90, odsouzen za trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců. Protože se nyní posuzovaného trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. dopustil 23. 3. 1990, tj. před 29. 11. 1990, kdy byl ve zmíněné věci Okresního soudu v Chomutově vyhlášen odsuzující rozsudek soudu prvního stupně, měl mu být podle § 35 odst. 2 tr. zák. za oba tyto trestné činy uložen souhrnný trest. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni, tedy soudu odvolacího, byl proto v posledně citovaném zákonném ustanovení porušen zákon.

Ve stížnosti pro porušení zákona bylo navrženo, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že výrokem o trestu napadeného rozsudku odvolacího soudu byl v neprospěch obviněného R. S. porušen zákon, aby tento rozsudek v uvedené části podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Když Nejvyšší soud podle § 267 odst. 1, 2 tr. ř. přezkoumal správnost těch výroků napadeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, jež se týkají obviněného R. S., i správnost řízení, které jim předcházelo, dospěl k závěru, že stížnost pro porušení zákona není důvodná.

Pokud jde o výrok o vině, Okresní soud v Karlových Varech provedl v této trestní věci obviněného R. S. úplné a formálně nezávadné dokazování. Provedené důkazy též logicky správně zhodnotil, takže jeho zjištění, že obviněný R. S. se společně s K. P. dopustili jednání, jímž byli rozsudkem tohoto okresního soudu ze dne 15. 7. 1991 sp. zn. 1 T 130/90 uznáni vinnými, odpovídá objektivní realitě. Soud prvního stupně ovšem pochybil, když toto jednání kvalifikoval pouze jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. Toto pochybení však bylo v odvolacím řízení napraveno, protože Krajský soud v Plzni svým rozsudkem ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 4 To 239/91 při nezměněném skutkovém zjištění správně posoudil jednání obviněného R. S. jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Pokud jde o důvody této změny, resp. zpřísnění právní kvalifikace skutku, Nejvyšší soud plně souhlasí s výstižnou a podrobnou argumentací obsaženou v tomto rozsudku Krajského soudu v Plzni. V této souvislosti je dlužno poznamenat, že krajský soud rozhodoval před účinností novelizace ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. provedené zákonem č. 292/1993 Sb., takže odvolání obviněného nemohl jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítnout, ale musel podle tehdejší právní úpravy výrok o vině přezkoumat a změnit v neprospěch obviněného nejen z titulu odvolání prokurátora, ale i z titulu odvolání obviněného.

Protože proti výroku o vině tohoto rozsudku odvolacího soudu nebyly vzneseny konkrétní výhrady, není nutné se tímto výrokem dále zabývat.

Jak již bylo výše uvedeno, podaná stížnost pro porušení zákona směřuje jen do výroku o trestu uvedeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, jemuž je vytýkáno, že neaplikoval ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. a obviněnému R. S. neuložil za posuzovaný trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody ve vztahu k osmiměsíčnímu trestu odnětí svobody uloženému tomuto obviněnému za trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. ve výše zmíněné věci Okresního soudu v Chomutově pod sp. zn. 2 T 106/90. V této posledně uvedené věci byl vyhlášen odsuzující rozsudek soudu prvního stupně ze dne 29. 11. 1990, takže ministr spravedlnosti namítl, že obviněný R. S. spáchal oba tyto trestné činy před uvedeným datem a jde proto o případ vícečinného souběhu, při kterém, pokud byl obviněný za jeden ze sbíhajících se trestných činů již pravomocně odsouzen, má být podle § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest.

Toto tvrzení odpovídá skutečnosti. Ministr spravedlnosti však přehlédl, že oproti jiným výrokům je podání stížnosti pro porušení zákona proti výroku o trestu omezeno podmínkami ustanovení § 266 odst. 2 tr. ř. Stížnost pro porušení zákona lze podat proti tomuto výroku "... jen tehdy, jestliže trest je ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele, nebo jestliže uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu." Tyto omezující podmínky platí pro podání stížnosti pro porušení zákona proti jakémukoli výroku o trestu, tedy i pro případy, kdy je namítáno nesprávné uložení souhrnného trestu, nebo naopak, jak je tomu v posuzované věci, nesprávné neuložení souhrnného trestu. S ohledem na mnohonásobnou recidivu obviněného R. S. i charakteristiku jeho poměrů obsaženou ve spisovém materiálu je zřejmé, že z uvedených tří alternativních omezujících podmínek lze v jeho případě uvažovat pouze o první z nich, tj. že nepodmíněný trest odnětí svobody uložený mu napadeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni za trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. by byl, vedle již existujícího osmiměsíčního trestu odnětí svobody uloženého mu za sbíhající se trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. ve zmíněné věci Okresního soudu v Chomutově vedené pod sp. zn. 2 T 106/90, "ve zřejmém nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost." Jinými slovy, že součet obou trestů odnětí svobody uložených za tyto dva trestné činy, který činí šest let a dva měsíce, se svojí celkovou výměrou výrazně liší od výměry souhrnného trestu, který mu měl být za oba sbíhající se delikty správně uložen.

Tento zřejmý nepoměr však podle přesvědčení Nejvyššího soudu dovodit nelze. I souhrnný trest by byl obviněnému R. S. ukládán podle sazby § 234 odst. 1 tr. zák., jejíž rozpětí bylo podle tehdy platné úpravy od tří do deseti let odnětí svobody. Jak již bylo výše zmíněno, obviněný R. S. byl v minulosti vícekrát odsouzen, a to zejména za majetkové trestné činy, přičemž obou posuzovaných trestných činů téže povahy se dopustil krátce po svém posledním návratu z výkonu trestu odnětí svobody. Tato jeho recidiva by proto musela být hodnocena jako výrazná přitěžující okolnost podle § 34 písm. j) tr. zák. Další přitěžující okolností, a sice podle § 34 písm. i) tr. zák., by byl vícečinný souběh těchto dvou trestných činů. Za okolnosti zvyšující stupeň společenské nebezpečnosti posuzovaného trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. by muselo být považováno, že obviněný R. S. se jej dopustil s dalším spolupachatelem lstivým způsobem a za použití střelné zbraně vůči osmdesátileté ženě (§ 3 odst. 4, § 31 odst. 1 tr. zák.). Na druhé straně polehčující (§ 33 tr. zák.) nebo jiné okolnosti, které by významněji svědčily ve prospěch obviněného, soudy prvního a druhého stupně neshledaly a neshledává je ani Nejvyšší soud.

Nelze proto předpokládat, že souhrnný trest odnětí svobody za oba tyto trestné činy by mohl být uložen ve spodní polovině sazby § 234 odst. 1 tr. zák. Jeho výměra by se podle přesvědčení Nejvyššího soudu pohybovala kolem poloviny až mírně nad polovinou této trestní sazby, tedy v úrovni, kterou představuje součet trestů odnětí svobody uložených mu v trestní věci Okresního soudu v Chomutově pod sp. zn. 2 T 106/90 za trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. (osm měsíců), a v této trestní věci za trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. (pět a půl roku).

Pro úplnost je třeba dodat, že výrok napadeného rozsudku Krajského soudu v Plzni o výkonu naposled uloženého trestu odnětí svobody ve druhé nápravně výchovné skupině je správnou aplikací podmínek tehdy účinného ustanovení § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák.

Z toho, co bylo až dosud uvedeno, je tedy zřejmé, že i když je nespornou vadou napadeného rozsudku Krajského soudu v Plzni jako soudu odvolacího, že obviněnému R. S. jím nebyl uložen souhrnný trest, nejde o takovou vadu, která by podle § 266 odst. 2 tr. ř. odůvodňovala podání stížnosti pro porušení zákona pouze proti výroku o trestu tohoto rozsudku. Ostatní výroky uvedeného rozsudku, pokud se týkají obviněného R. S., byly shledány správnými a zákonnými. Nejvyšší soud proto shledal, že k porušení zákona tímto rozsudkem nedošlo v kvalitě předpokládané citovaným zákonným ustanovením, takže podaný mimořádný opravný prostředek podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.